

**Uchwała Nr XLII/261/2017
Rady Gminy Kętrzyn
z dnia 20 grudnia 2017 roku**

w sprawie „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii ”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j: Dz.U. z 2017r. poz. 1875 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j: Dz.U. z 2016 roku poz. 487 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j: Dz.U. z 2016r. poz 487 z późn. zm.)

Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Gminny Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii ” na rok 2018 w treści określonej w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwałę wykona Wójt Gminy Kętrzyn.

§ 3. Traci moc uchwała Nr. XXXII/192 / 2017 Rady Gminy Kętrzyn z dnia 25 stycznia 2017r. o przyjęciu „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Sienkiewicz
Andrzej Sienkiewicz

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2018**

Rada Gminy Kętrzyn działając w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawę z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 04 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia uznając, iż problemy społeczne i realne koszty wynikające z uzależnień dotyczą w różny sposób całe społeczeństwo, przyjmuje za konieczne podejmowanie działań mających na celu ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków uzależnień w związku z czym uchwała niniejszy program na 2018 rok.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Kętrzyn jest gminą wiejską o charakterze rolniczym położoną wokół miasta Kętrzyn na obszarze 285 km². W grudniu 2017 roku liczyła 8241 mieszkańców z czego 1666 w wieku przedprodukcyjnym, 5359 w wieku produkcyjnym i 1216 osób w wieku poprodukcyjnym. Gmina obejmuje 73 zamieszkałe miejscowości w większości o charakterze popegerowskim skupionych w 23 sołectwach. Bezrobocie i niski status materialny powodują, że z różnych form wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2017r. skorzystało ponad 25 % mieszkańców gminy. Na chwilę obecną w gminie 28 podmiotów prowadzi na podstawie udzielonego zezwolenia sprzedaż napojów alkoholowych.

DIAGNOZA

Program oparto na przeprowadzonej w 2016 roku w gminie diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych w zakresie dostępności, używania i uzależnienia od wszelkiego rodzaju środków psychoaktywnych. Diagnozę w oparciu o badania ankietowe mieszkańców, uczniów szkół gminnych oraz dokumenty i statystyki przygotowane przez Komendę Powiatową Policji w Kętrzynie oraz Koordynatora ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziło Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z Warszawy. Diagnoza wskazuje, że nadużywanie alkoholu jest postrzegane przez mieszkańców gminy jako drugi po bezrobociu problem społeczny (50% respondentów uważa ten problem za bardzo poważny). Natomiast problem używania narkotyków i dopalaczy jest zauważalny ale niezbyt z punktu widzenia społecznego istotny (za bardzo ważny uważa go 3% badanych). Należy pamiętać, że alkoholizm zgodnie z orzeczeniem Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) jest nieuleczalną chorobą śmiertelną. Jak poważną może świadczyć zestawienie zgonów mężczyzn objętych działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2005 – 2017. Wynika z niego, że przy średniej długości życia mężczyzn w Polsce (dane GUS z 2016r) wynoszącej 73,9 lat, średnia życia mężczyzn borykających się w naszej gminie z problemem alkoholowym wynosi 52,3 lat. Czyli alkohol skraca im życie średnio o 21 lat i 7 miesięcy.

Jednocześnie dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie potwierdzają, że właśnie nadużywanie alkoholu stanowi największe źródło zaburzeń życia rodzinnego i problemów mieszkańców gminy. Od 2000 roku do Gminnej Komisji wpłynęły 564 wnioski o wszczęcie postępowania wobec 376 osób nadużywających alkoholu w sposób powodujący szkody społeczne. Gminna Komisja w 291 przypadkach składała wnioski do sądu rodzinnego o zobowiązanie osoby pijącej do leczenia odwykowego. Niestety niska skuteczność leczenia wynikająca między innymi ze specyfiki uzależnienia powoduje, że 34 % zobowiązanych do leczenia ponownie trafia do Gminnej Komisji.

Analizując dane Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2015 i 2016 można stwierdzić, że nadużywanie alkoholu nierozzerwalnie łączy się z przemocą, szczególnie domową. Na 111 osób wskazanych jako stosujące przemoc wobec najbliższych 98 to osoby nadużywające alkoholu. Na te same 111 osób 67 było skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a w wyniku jej działania 55 było sądownie zobowiązanych do leczenia odwykowego. Niestety osoby nadużywające alkoholu rzadko wiążą swoje picie z życiowymi niepowodzeniami i problemami rodzinnymi, czy konfliktami z prawem. Wskazuje to na konieczność wzmocnienia edukacji publicznej, oraz poprawienia oddziaływania motywacyjnego wobec osób nadużywających alkoholu, szczególnie w pracy takich instytucji jak pomoc społeczna, policja, Gminna Komisja RPA czy Zespół Interdyscyplinarny. Warty uwagi jest również podjęcie bliższej współpracy pomiędzy instytucjami, a wspólnotą AA, mogącą stanowić alternatywę dla osób nie podejmujących terapii w leczeniu odwykowym.

Badania ankietowe wśród uczniów szkół gminnych wykazały, że ich kontakt z alkoholem nie odbiega w znaczący sposób od badań ogólnopolskich. Inicjacja alkoholowa wśród naszej młodzieży następuje w nieco starszym wieku, a swój kontakt z alkoholem deklaruje mniejszy odsetek gimnazjalistów. Jednocześnie z badań wynika, że nasza młodzież jednak szybciej i częściej sięga po alkohol niż wykazały to badania z 2012 roku. Robi to pomimo posiadanej wiedzy i prawidłowo kształtowanych poglądów na temat alkoholu. Większość badanych uczniów pamięta, że brało udział w zajęciach na temat szkodliwości alkoholu i innych używek, a około 80 % uczniów klas V i VI deklaruje pogląd, że alkohol nie pomaga, a raczej komplikuje życie. Niestety odsetek ten spada do 51 % w przypadku uczniów gimnazjum, gdzie rośnie liczba uczniów mających wątpliwości co do faktycznej szkodliwości alkoholu. Może to być podyktowane negatywnym wzorcem społecznym w środowisku zamieszkania, jak również niską skutecznością realizowanych programów profilaktycznych. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Dlatego tak ważne jest prowadzenie w szkołach skutecznych działań profilaktycznych. Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie alkoholu może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych. Ważnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność planowania cyklicznych działań. Warunkiem zmiany postaw i zachowań, a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych jest ich regularne utrwalanie. Należy również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

W oparciu o przeprowadzoną w 2016 roku diagnozę jako podstawowe kierunki działań w ramach realizacji gminnego programu w najbliższych latach przyjęto:

1. Kontynuację działań w zakresie profilaktyki szkolnej i pozaszkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne w tym:
 - o Koncentracja uwagi na profilaktyce alkoholowej i nikotynowej, bowiem to one stanowią największy problem wśród gminnej młodzieży szkolnej z uwzględnieniem problemów używania środków psychoaktywnych jak narkotyki i dopalacze.
 - o Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej i selektywnej podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania różnych środków uzależniających oraz kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne do satysfakcjonującego funkcjonowania w społeczeństwie bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków itp.
 - o Zwiększenie dostępności do programów edukacyjnych i psychoedukacyjnych dla osób dorosłych (rodziców, opiekunów, nauczycieli) w zakresie problemów

związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy i promujących zdrowy tryb życia, oraz podnoszących kompetencje wychowawcze.

- Kontynuacja profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego oraz promujących prozdrowotny styl życia.
- 2. Prowadzenie działań diagnostycznych w zakresie spożywania napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych.
- 3. Dążenie do podnoszenia kompetencji pracowników instytucji mających kontakt i pracujących z osobami podejmującymi ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych
- 4. Prowadzenie szeroko rozumianej edukacji społecznej na rzecz mieszkańców gminy poprzez większe wykorzystanie lokalnych źródeł dostępu do informacji (strona internetowa Urzędu Gminy, strona internetowa GOPS, biuletyn „Nasza Gmina Kętrzyn”, „gazetki” świetlicowe).
- 5. Kontrola sprzedaży alkoholu na terenie gminy.
- 6. Wykorzystanie lokalnych zasobów dla tworzenia koalicji na rzecz ograniczania problemów alkoholowych w gminie.
- 7. Utrzymanie i rozwój działalności Ośrodka Konsultacyjno – Psychoedukacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 8. Dalsze aktywne działania w obszarze procedury Niebieskiej Karty oraz koordynacja lokalnych instytucji działających w tym zakresie.
- 9. Wspieranie działalności grup samopomocowych

BAZA

Skuteczne działania wymagają współpracy wszystkich instytucji i osób stykających się z problemem uzależnień i stanowiących swoistą bazę dla realizacji programu.

Partnerami w realizacji gminnego programu są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie
- Ośrodek Konsultacyjno - Psychoedukacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Poradnia Leczenia Uzależnień
- Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie
- Szkoły, placówki oświatowe
- Gminny Ośrodek Kultury
- Kościoły i związki wyznaniowe
- Organizacje pozarządowe w tym: Stowarzyszenie Oświatowe Gminy Kętrzyn, Stowarzyszenie Edukacja, Rozwój, Aktywność „ERA”.

ZAŁOŻONE CELE GMINNEGO PROGRAMU

1. Ograniczenie ilości środków psychoaktywnych przyjmowanych przez młodzież oraz podwyższenie wieku inicjacji poprzez:
 - realizacja programów profilaktyki uniwersalnej i selektywnej dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych,
 - realizacja innych programów mających za zadanie wspieranie działań profilaktycznych i utrwalanie ich treści,
 - angażowanie rodziców do udziału w zajęciach profilaktycznych i wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
 - wspieranie i pomoc w organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy w miejscu zamieszkania.
 - ograniczanie dostępności do alkoholu i papierosów osobom nieletnim poprzez działania edukacyjne i kontrolne wobec podmiotów prowadzących sprzedaż w/w artykułów.

2. Ograniczanie ilości nowych przypadków uzależnień poprzez:
 - budowanie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, oraz podejmowanie wspólnie z instytucjami partnerskimi działań na rzecz przywrócenia prawidłowych funkcji w rodzinach dysfunkcyjnych,
 - prowadzenie badań diagnostycznych z zakresu używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych przez mieszkańców gminy.
 - prowadzenie różnych, szeroko rozumianych form edukacji społecznej,
 - organizacja spotkań, konferencji i seminariów w zakresie problemów rodziny wynikających z uzależnień i przemocy.

3. Zwiększenie dostępności różnych form pomocy i rehabilitacji dla osób uzależnionych i członków ich rodzin poprzez:
 - wsparcie i współpracę z ośrodkami odwykowymi w kierunku wprowadzania nowych form pomocy i leczenia, oraz podniesienia poziomu już istniejących.
 - prowadzenie w ramach Ośrodka Konsultacyjno - Psychoedukacyjnego przy GOPS poradnictwa i działań wspierających dla osób nadużywających alkoholu, członków ich rodzin oraz osób doznających przemocy.
 - organizacja szkoleń i wspieranie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności przez osoby działające w ramach instytucji lub organizacji pozarządowych na rzecz pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.

4. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych uzależnieniami poprzez:
 - Podnoszenie kompetencji i umiejętności osób mających styczność z osobami nadużywającymi alkoholu,
 - działania Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kierunku zobowiązania do leczenia odwykowego osób uzależnionych.

5. Zmniejszenie rozmiarów i skutków naruszeń prawa związanych z handlem i zażywaniem środków psychoaktywnych poprzez:
 - współpracę z organami ścigania w celu zwiększenia efektywności wykrywania w/w przestępstw,
 - wspieranie działań prewencyjnych policji,

FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU

Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie finansowana ze środków własnych gminy pochodzących szczególnie z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowym źródłem mogą być środki pozyskiwane z zewnątrz w ramach realizowanych projektów.

REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie. Za prawidłową realizację Gminnego Programu odpowiada zatrudniony w ops Koordynator ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do którego obowiązków w szczególności należy:
 - koordynacja na terenie gminy Kętrzyn wszelkich działań na rzecz zmniejszenia problemów uzależnień,
 - współdziałanie z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i leczenia odwykowego,
 - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach realizacji ustawowych zadań komisji oraz tworzenia i realizacji gminnego programu,

- *prowadzenie wszelkiej wymaganej dokumentacji i sprawozdawczości w zakresie realizowanych zadań.*
 - *składanie Radzie Gminy Kętrzyn do 30 marca kolejnego roku sprawozdania. z realizacji programu za rok ubiegły*
2. Organem inicjującym i opiniodawczym w kwestii tworzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- a. *do zadań Komisji w szczególności należy:*
- *podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu,*
 - *kierowanie osób w trybie określonym w odrębnych przepisach na badania biegłego w zakresie uzależnienia alkoholowego,*
 - *opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,*
 - *opiniowanie i inicjowanie działań związanych z profilaktyką i terapią problemów alkoholowych na terenie gminy.*
- b. *członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu plenarnym Komisji otrzymają wynagrodzenie w wysokości 100,00 złotych brutto. Koordynator ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będąc członkiem Komisji bierze udział w jej posiedzeniach w ramach swoich obowiązków służbowych w związku z czym powyższe wynagrodzenie mu nie przysługuje.*
3. Cele Gminnego Programu będą osiągnęte poprzez realizację zadań zawartych w harmonogramie stanowiącym integralną część niniejszego programu. Harmonogram określa działania ze wskazaniem ich realizatorów, oraz zgodność działania z Narodowym Programem Zdrowia. Harmonogram może ulegać zmianom w trakcie realizacji zależnie od aktualnych potrzeb oraz możliwości finansowych i organizacyjnych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Andrzej Sienkiewicz